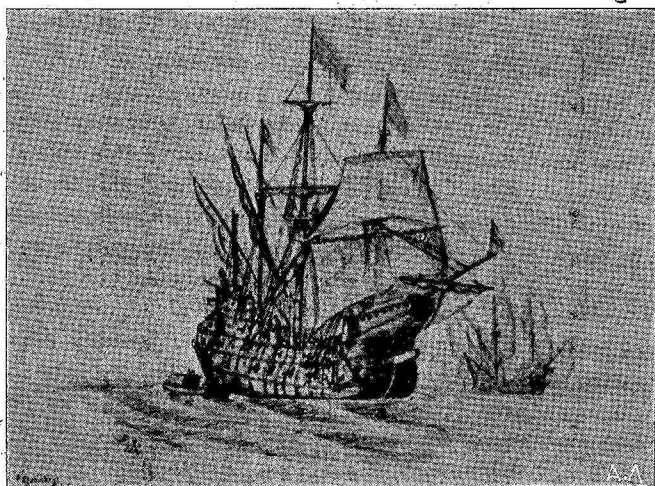

Πορτογαλικόν Γκαλιν του ΙΣΤ' αιώνος.

εις την θάλασσαν.

Ἐν τούτοις παρὰ τὰς παλαιὰς ταύτας ἀναμνήσεις, παρὰ τὴν ἀνάγκην ὁλόγου πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κυριαρχίας ἐν ταῖς πλουσίαις ἀποικίαις ὥς ἀκόμη καὶ νῦν κατέχει, ἡ Πορτογαλία ἀπὸ μακροῦ εἶχεν ἐντελῶς παραμελήσει τὸ ναυτικόν της. Ἐν ἔτει 1796 δὲν εἶχε πλέον ἢ παμπάλαια ἱστιοφόρα σκάφη ἄχρηστα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ξυλῖνας κανονιοφόρους δεδαστῆς καὶ αὐτὰς ἡλικίας. Δὲν ἐτόλμα νὰ ἐπιληφθῇ ναυπηγήσεως σιδηρῶν ἢ χαλυβδίνων σκαφῶν, καὶ αὐτὰς δὲ τὰς ἐπισκεύας τῶν κανονιοφόρων της ἐξετέλει ἐν Ἀγγλίᾳ. Τέλος ὅμως ἡ Πορτογαλικὴ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν Κανδίδο προσέβη εἰς ἔργα μεταβαλόντα τὸν ναύσταθμον τῆς Λισσαβώνας ἀπὸ φανταστικοῦ εἰς πραγματικόν. Ἡ διεύθυνσις τῶν ἔργων τούτων ἀνετέθη εἰς τὸν διαπρεπῆ ναυπηγὸν τοῦ γαλλικοῦ ναυτικοῦ Κρονῶ μετεκληθέντα ἐκ Γαλλίας μετὰ τεσσάρων ἀκόμη ἀξιωματικῶν βοηθῶν του, Γκαλινιέ, Τουζέ, Μεριέν καὶ Μπερτέ. Τοῦτο ὄντως ὑπῆρξε τολμηρὸν διὰ ἄνθρωπον ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργοῦ Κανδίδο, ἀντιμετωπίζοντος θαρραλέως ἐπιβλαβεῖς ἐθνικοὺς ἐγωισμοὺς καὶ ἀκάρπους ματαιότητας καὶ μικροφιλιοτιμίας. Ἀπεδείχθη ἐν τούτοις ταχέως ὅτι ὁ ὑπουργὸς καλῶς ὑπελόγισε ἐπὶ τῆς βαθείας φιλοπατρίας τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ πορτογαλλικοῦ ναυτικοῦ καὶ τῶν πάσης ἀποχρώσεως πολιτευομένων ἐπίσης δὲ καὶ τοῦ τύπου, οἵτινες πάντες εἰργάσθησαν ὅπως καταρτίσωσι τὸ εἰς τοιαύτας λεπτὰς ἀποστολὰς ἀπαραίτητον ἥθικόν περιβάλλον, ἀνευ τοῦ ὁποίου οἱ γάλλοι ἀξιωματικοὶ οἵτινες δὲν εἶχον κληθῇ ὡς θεωρητικοὶ μόνον ἀναδιοργανῶνται ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκτελεστοὶ τοῦ σχεδιαζομένου ἔργου, δὲν θὰ κατάρθουν μεγάλα πράγματα παρὰ τὴν ἐγνωσμένην εὐφυΐαν αὐτῶν καὶ τὴν ἀκάματον δραστηριότητα.

Τὸ δευτέρον ἔτος ἀπὸ τῆς καθόδου εἰς Λισσαβῶνα τῶν γάλλων ἀ-

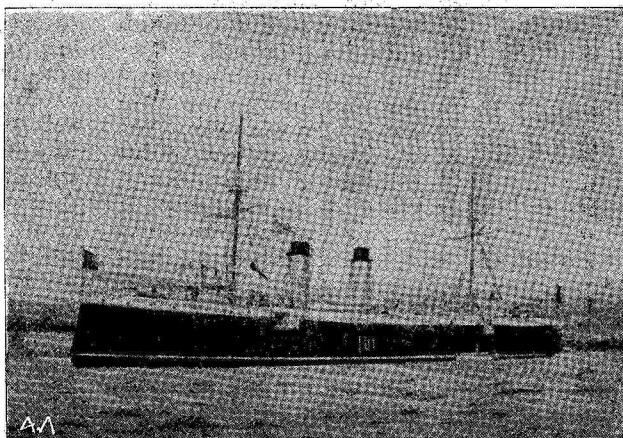
ξιωματικῶν, ὁ διαδεχθεὶς τὸν Κανδίδο ὑπουργὸς Μπάρρος Γκόμες διερχόμενος τῆς Μαδρίτης ἐξῆρεν ἐνώπιον τῆς βασιλομήτορος Χριστίνας τὸ συντελεσθὲν ἔργον. — Πῶς κατωρθώσατε, πῶς ἐτολμήσατε τοῦτο ἐν Πορτογαλίᾳ! Δὲν τὸ ἐπίστευα ποτὲ δυνατόν.

Αἱ δυσκολίαι ὄντως ἐφαίνοντο ἀνυπέρβλητοι· τὰ ἐπιτευχθέντα ἐν τούτοις ἀποτελέσματα καταδεικνύουσιν ὅτι τὸσον ἡ γαλλικὴ ἀποστολὴ, ὅσον καὶ ἡ κυβέρνησις καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ πορτογαλλικοῦ κράτους ἦσαν εἰς τὸ ὕψος τοῦ λαχόντος αὐταῖς ἔργου. Εἰδικῶς διὰ τὴν γαλλικὴν ἀποστολὴν δὲν ἐπρόκειτο μόνον περὶ μελετῶν καὶ ἐκπονήσεως σχεδίων καὶ θεμελιώσεως ναυστάθμου, τοῦ παλαιοῦ μὴ δυναμένου νὰ λογιθῇ τοιοῦτου ἔμπρεπεν αὐτὴ αὐτὴ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ ἔργα, νὰ ἀναδιοργανώ-

νῃ, νὰ ζῇ ἐν μέσῳ τοῦ Πορτογαλλικοῦ ναυτικοῦ καὶ νὰ κατορθώσῃ νὰ κατανοῇται καὶ νὰ ἐκτιμᾶται ὑπ' αὐτοῦ· νὰ διδάσκῃ εἰς τὸ τεχνικὸν προσωπικὸν τὰ νέα συστήματα καὶ τὰς νέας μεθόδους καὶ νὰ ζητῇ παρ' αὐτοῦ νὰ καταστήσῃ τὰ τέως νομιζόμενα ἀδύνατα δυνατότα.

Ὁ ναύσταθμος ἐν Λισσαβῶνι κείμενος πρὸ αὐτῆς, εἶναι συνέχεια τῆς πόλεως, ὅπως ὅλοι οἱ ζωντανοὶ ναύσταθοι. Ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ τοῦ περιβρέχοντος αὐτὴν καὶ καταλαμβάνει μᾶλλον περιορισμένον χώρον. Θεμελιώσις ἐργοστασίων ἡλεκτροπαραγωγῆς ὑπῆρξεν ἡ πρώτη φροντίς, παρέχοντος τὴν κινητήριον δύναμιν εἰς ἐργοστάσια, μηχανάς, γερανούς, βαροῦλκα κλπ. Οὐδεὶς ἀτμολέβης ἔξω τοῦ κεντρικοῦ καταστήματος παραγωγῆς κινητηρίου δυνάμεως. Ἐκ τούτου οἰκονομία χώρου ἐπυσηθη καὶ εὐχερὴς μεταθεσις τῶν κινητῶν, ὅπερ ἐπέτρεπε τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ ναυστάθμου χωρὶς διακοπῆς τῆς λειτουργίας τῶν ἐργοστασίων, ὁπλισθέντων διὰ νέων μηχανικῶν ἐργαλείων.

Ὁ κεντρικὸς σταθμὸς παράγει 1200 ἵππων δύναμιν ἐπαρκῆ καὶ καθ' ἓν ἐτι περίπτωσιν πάντα συγχρόνως μηχαναὶ ἐργοστασίων, ἀντλῖαι δεξαμενῶν, ἐλασματορρογοὶ καὶ βοροῦλκα ἐργάζονται. Ἄλλος ἐγγὺς σταθμὸς χορηγεῖ

Τὸ πορτογαλικὸν εὐδρομον «Βασιλίσσα Ἀμαλία».